

Verkenkend natuuronderzoek ProRail onderstation Nieuwersluis

Oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en
regelgeving voor natuur

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp
Projectnummer

Verkennd natuuronderzoek
51009108-002

Klant
Versie

ProRail
D2

Gecontroleerd door

Mark Grutters

Datum
Auteur
Documentnummer

10-05-2023
Layze Hoogland
NL23-648800269-50224

Vrijgegeven door

Pauline Maas

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Kader van het onderzoek	4
1.4	Houdbaarheid rapportage	4
2	Projectbeschrijving	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
3	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	7
3.1	Toetsingskader	7
3.2	Inventarisatie	7
3.3	Analyse van de mogelijke effecten	9
3.4	Conclusie Natura 2000	9
4	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	10
4.1	Toetsingskader	10
4.2	Onderzoeksmethodiek	11
4.3	Resultaten	12
4.3.1	Planten	12
4.3.2	Vleermuizen	14
4.3.3	Overige zoogdieren	16
4.3.4	Vogels	17
4.3.5	Amfibieën	18
4.3.6	Reptielen	19
4.3.7	Vissen	19
4.3.8	Ongewervelden	20
5	Provinciaal natuurbeleid	21
5.1	Toetsingskader	21
5.2	Inventarisatie	21
5.3	Analyse van de mogelijke effecten	22
5.4	Conclusie	22
6	Conclusies	23
6.1	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	23
6.2	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	23
6.3	Natuurnetwerk Nederland	23
6.4	Aanpak Japanse Duizendknoop	24

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

ProRail is voornemens een nieuw onderstation te realiseren langs het spoortraject Abcoude – Breukelen ter hoogte van Nieuwersluis, gemeente Stichtse Vecht in de provincie Utrecht. Dit onderstation is nodig voor de stroomvoorziening van treinen op het spoor. Om het nieuwe onderstation te realiseren, dient het bestemmingsplan te worden herzien. Ook zal, wanneer het nieuwe onderstation gerealiseerd is, het huidige onderstation gesloopt worden. De reden dat het huidige onderstation niet gesloopt kan worden ten behoeve van de bouw van het nieuwe onderstation, is omdat deze het spoor van stroom moet blijven voorzien. Sweco Nederland B.V. is daarom gevraagd een verkennend natuuronderzoek uit te voeren en te beoordelen of het bestemmingsplan en de sloop van het huidige onderstation uitvoerbaar zijn in het kader van de wetgeving voor natuur.

1.2 Doel

Het natuuronderzoek is erop gericht inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van de realisatie van het onderstation op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied en de mogelijke vervolgstappen die moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Het uitvoeren van een verkennend onderzoek is de eerste stap in deze procedure.

1.3 Kader van het onderzoek

We toetsen de voorgenoemde werkzaamheden aan de volgende kaders binnen de wet- en regelgeving voor natuur:

- Wet natuurbescherming:
 - o Natura 2000-gebieden;
 - o Soorten;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN) en eventueel gebieden buiten het NNN.

Omdat er geen bomen worden gekapt is niet getoetst op houtopstanden.

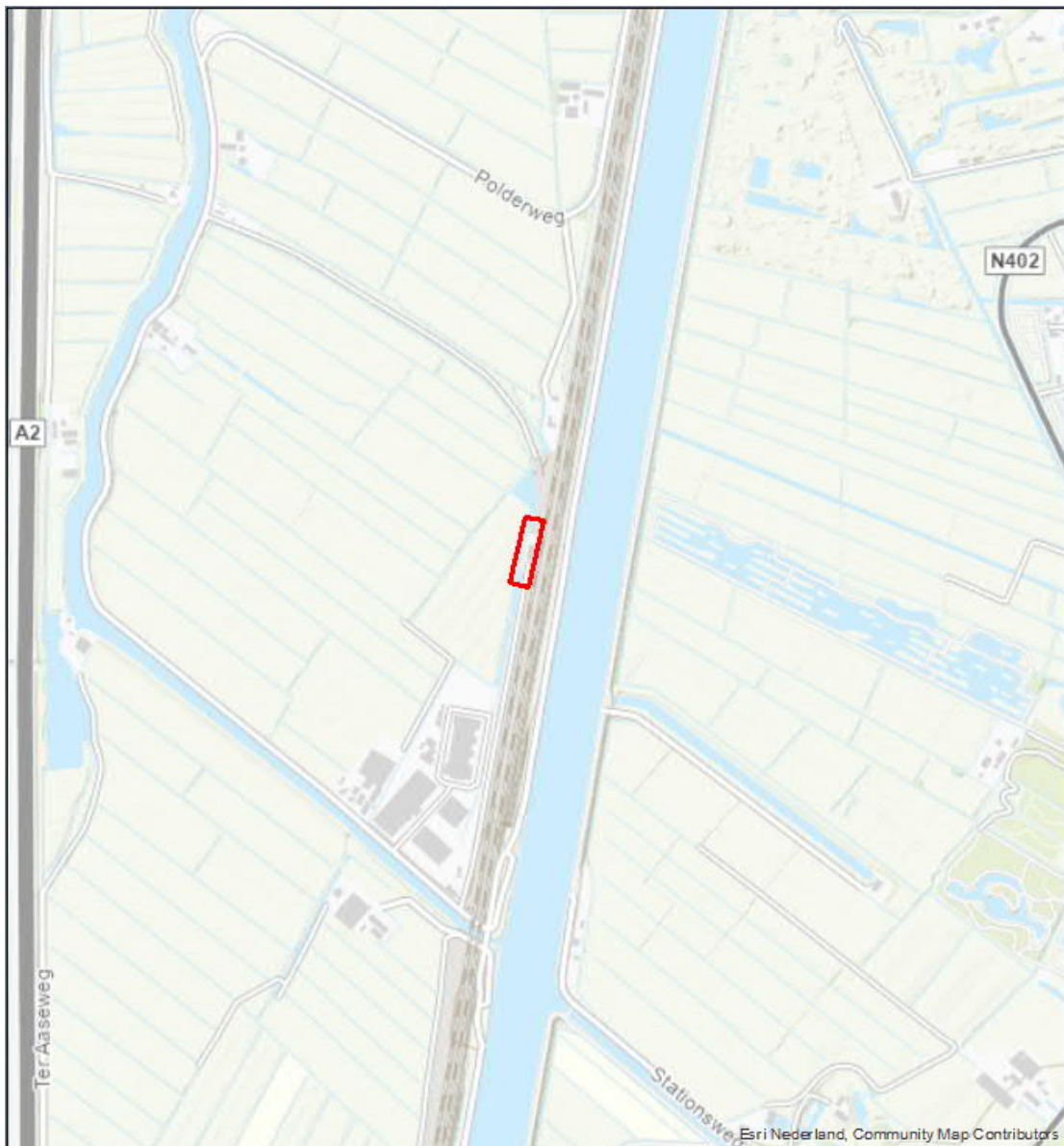
1.4 Houdbaarheid rapportage

Per 1 januari 2024 treedt de nieuwe Omgevingswet in werking. De Wet natuurbescherming komt hierdoor te vervallen. Het juridisch kader waaraan in deze rapportage is getoetst, is dan niet meer geldig. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden na 1 januari 2024, dient voorliggende rapportage te worden geactualiseerd.

2 Projectbeschrijving

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied betreft het huidige onderstation Nieuwersluis (Figuur 2.1). Het nieuwe onderstation zal ten zuiden van het huidige gerealiseerd worden (Figuur 2.2). Het huidige onderstation is gelegen ten westen van de Westkanaaldijk en is vanuit het zuiden te bereiken via de Polderweg. Aangrenzend ten westen van het onderstation ligt een sloot. Verder ten westen is sprake van wijds en uitgestrekt agrarisch gebied met hierdoorheen verschillende afwateringsloten en de rivier de Angstel. Ten oosten, aan de andere zijde van het spoor, ligt het Amsterdam-Rijnkanaal. In de wijdere omgeving ten noordwesten en oosten liggen respectievelijk de Vinkeveense plassen en Loosdrechtse plassen. Een globale impressie van het plangebied is weergegeven in Figuur 2.1.

Figuur 2.1 Locatie van het plangebied (rood omkaderd) in Nieuwersluis

Figuur 2.2 Locatie van bestaand en nieuw onderstation

Figuur 2.3 Impressie van het plangebied

3 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

3.1 Toetsingskader

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behouds-doelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wet natuurbescherming (Wnb) een goedkeurings-vereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb) en een vergunningsplicht voor plannen en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb).

Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

In de navolgende paragrafen is op basis van de ligging van het projectgebied en reikwijdte van de effecten beoordeeld of er effecten op kunnen treden op Natura 2000-gebieden en zo ja, wat de benodigde vervolgstappen zijn.

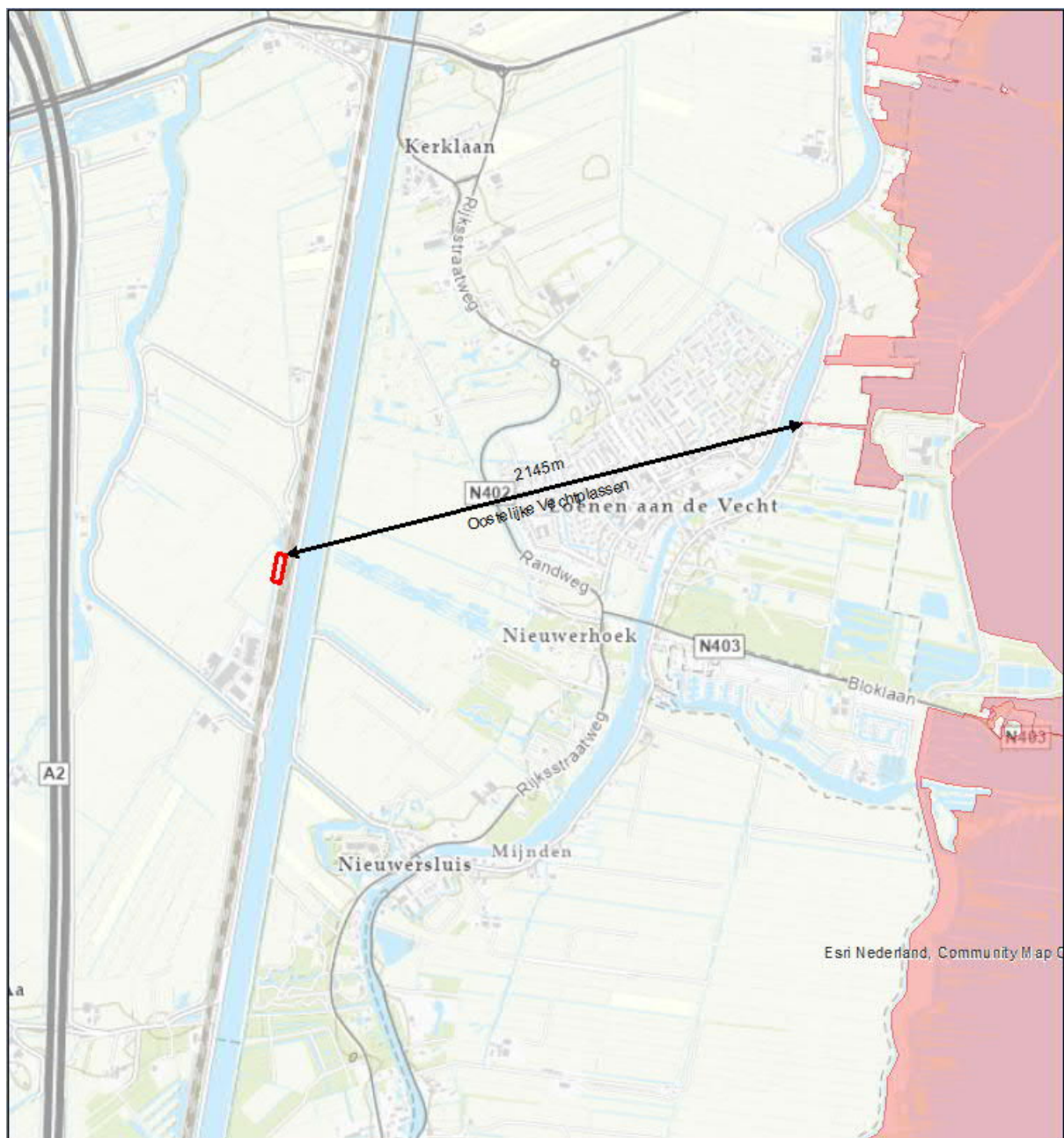
3.2 Inventarisatie

Voor de inventarisatie van Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de Natura 2000-gebiedenkaart van PDOK, beschikbaar via het Nationaal Georegister. Hieruit blijkt dat het Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied is dat zich op een minimale afstand van circa 2,2 kilometer ten westen van het plangebied bevindt (Figuur 3.1).

Bij de uitvoering van de werkzaamheden in de sloop- en bouwfase zal gebruik worden gemaakt van een nog nader te bepalen inzet van mobiele werktuigen, hetgeen gepaard gaat met stikstofemissies. Stikstofemissies kunnen zich vrij gemakkelijk via de lucht over grotere afstand verplaatsen en zodoende een tijdelijke toename in stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Bij stikstofdepositieberekeningen voor vergunningverlening wordt een maximale rekenafstand van 25 kilometer gehanteerd. Natura-2000 gebieden binnen deze 25 kilometer zijn weergegeven in Tabel 3.1.

Tabel 3.1 Natura 2000-gebieden gelegen binnen 25 kilometer van het plangebied

Natura 2000-gebied	Afstand (km)
Botshol	6,0
Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	23,1
Eemmeer & Gooimeer Zuidoever	15,5
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	24,5
Lepelaarplassen	25,0
Markermeer & IJmeer	14,2
Naardermeer	10,5
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	9,9
Oostelijke Vechtplassen	2,1
Uiterwaarden Lek	25,0

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied (rood gearceerd)

3.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden en maakt geen deel uit van het leefgebied voor kwalificerende habitat- en/of vogelrichtlijnsoorten van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten waarvoor de nabijgelegen gebieden zijn aangewezen, hebben tevens geen ecologische relatie met het plangebied. Van een (indirect) oppervlakteverlies van leefgebied van kwalificerende soorten in of buiten Natura 2000-gebieden is derhalve geen sprake.

Effecten, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring dan wel overige directe effectindicatoren reiken slechts tot enkele honderden meters ver en zijn vanwege de afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden (circa 2,2 kilometer), en het tussenliggende verstedelijkte gebied, op voorhand uit te sluiten.

De Wet stikstofreductie en natuurverbetering voorzag sinds 1 juli 2021 in een partiële vrijstelling van de vergunningplicht voor stikstofemissies afkomstig van bouw- en sloopwerkzaamheden. Echter, op 2 november 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan in de zaak over het Porthos-project en de bouwvrijstelling (ECLI:NL:RVS:2022:3159). Deze heeft geoordeeld dat de bouwvrijstelling niet gebruikt mag worden. Er is derhalve een stikstofdepositieberekening noodzakelijk om de mogelijke effecten van stikstofdepositie inzichtelijk te maken.

3.4 Conclusie Natura 2000

Gelet op de relatief grote afstand tot nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn directe effecten, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, op voorhand uitgesloten. Hierdoor is er geen noodzaak tot een nadere beschouwing op deze effectindicatoren.

Mogelijk treden effecten op als gevolg van een toename in stikstofdepositie. Gezien de relatief korte afstand tussen stikstofgevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden en het projectgebied is er mogelijk sprake van een toename in stikstofdepositie met effecten in de vorm van verzuring en vermesting als gevolg. Daar negatieve gevolgen niet op voorhand zijn uitgesloten dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om de eventuele toename in stikstofdepositie inzichtelijk te maken.

4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

4.1 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.)

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.)

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet Natuurbescherming. Het is daarnaast ook mogelijk om ten aanzien van *Andere soorten* te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wnb, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is beschreven. Er is dan geen ontheffingsplicht op grond van de Wnb van toepassing.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de wet, geldt ontheffingsplicht. Een ontheffing kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wet natuurbescherming een algemeen geldende Zorgplicht. De Zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet-beschermde flora en fauna:

Zorgplicht (artikel 1.11)

- lid 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten;
 - onderdeel a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - onderdeel b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - onderdeel c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

4.2 Onderzoeksmethodiek

De (verkenkende) inventarisatie betreft een onderzoek naar de actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten in of nabij het plangebied. Hierbij maken we onderscheid tussen het bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Tijdens het oriënterend veldbezoek heeft tevens een habitatgeschiktheidsbeoordeling plaatsgevonden.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen gebruikt:

- Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF, periode 2017-2022);
- Landelijke (digitale) verspreidingsatlassen;
- Indien beschikbaar; regionale verspreidingsatlassen en rapportages van eerdere onderzoeken in de omgeving.

Voor de beschrijving van de habitatvoorkeuren van soorten is gebruik gemaakt van de beschrijvingen van gespecialiseerde natuurbeschermings- en onderzoeksorganisaties, zoals onder andere RAVON, EIS, de Vogelbescherming, de Vlinderstichting en de Zoogdierverseniging.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van aanwezige biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soort(groep)en in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek is op 19 augustus 2022 uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Sweco.

Analyse van de mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groep)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed worden door de voorgenomen activiteit. Hieruit wordt duidelijk voor welke soort(groep)en er nader (veld)onderzoek en eventueel ontheffing in het kader van de Wnb noodzakelijk is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wnb beschermde planten- en diersoorten. Niet-beschermde Rode Lijst-soorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen worden niet in het onderzoek betrokken, omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wnb. Zij kunnen echter wel worden benoemd ten behoeve van bovenwettelijke maatregelen.

4.3 Resultaten

4.3.1 Planten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bekende gegevens blijkt het voorkomen van conform de Wnb beschermde flora in de wijde omgeving van het plangebied. Het betreft waarnemingen van groenknolorchis (Habitatrichtlijn, art. 3.5 Wnb), akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, blaasvaren, brede wolfsmelk, dennenorchis, dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, kartuizer anjer, kluwenklokje, knolspirea, korensla, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, rood peperboompje, ruw parelzaad, wilde ridderspoor en wilde weit (Andere soorten, art 3.10 Wnb). Binnen het plangebied zelf of in de nabije omgeving ervan zijn geen waarnemingen bekend van beschermde flora.

Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn de aanwezige biotopen beoordeeld op geschiktheid als groeiplaats voor beschermde flora. Spoorlocaties zijn globaal onder te verdelen in drie verschillende groeiplaatsen; de ballaststenen, het schouwpad en de spoorberm (spoortalud). De biotoopeisen van enkele van de in de omgeving waargenomen soorten komen overeen met deze aanwezige biotopen binnen het plangebied. Dit betreft dreps, glad biggenkruid, groot spiegelklokje, kartuizer anjer, naakte lathyrus en ruw parelzaad.

Het oriënterend veldbezoeken heeft plaatsgevonden tijdens de (bloei)periode van enkele deze soorten. De bloeiperiode van dreps, naakte lathyrus en ruw parelzaad was ten tijde van het veldbezoek reeds op zijn einde. Echter, kunnen deze planten nog (vegetatief) aanwezig zijn met uitgebloeide doch nog herkenbare bloeiwijzen of vruchten. Er zijn echter geen groeiplaatsen van deze soorten aangetroffen. Het plangebied is daarbij gelegen te midden van intensief landbouwgebied en wordt gedomineerd door algemeen voorkomende grassoorten, bijvoet, duizendblad, wilde peen, akkerwinde, fijnstraal spec., lidrus, kleine weegbree, boerenwormkruid en braam.

Gevoelige (beschermde) soorten kunnen onder deze voedselrijke omstandigheden geen stand kunnen houden en worden weggeconcentreerd. Dit betreffen namelijk veelal (zeer) zeldzame soorten die doorgaans specifieke habitateisen aan hun groeiplaats stellen met een gering verspreidingsgebied. Aanwezigheid van deze soorten in het plangebied derhalve op voorhand worden uitgesloten. Dit geldt ook voor de eerder genoemde soorten.

Overige, noemenswaardige waarnemingen zijn de vondst van twee grote groeiplaatsen van Japanse duizendknoop net ten noorden van de toegangspoort aan de oostzijde van de toegangsweg en ten noorden van het huidige OS (Figuur 4.1) en een groeiplaats van wilde marjolein, een voormalig (onder de Flora- en Faunawet) beschermde plant, aan de westzijde van de toegangsweg richting het OS (Figuur 4.2). De locaties van de groeiplaatsen zijn weergegeven in figuur 4.3.

Figuur 4.1 Groeiplaatsen van Japanse duizendknoop in de directe omgeving van het plangebied

Figuur 4.2 Groeiplaatsen van wilde marjolein langs de toegangsweg richting het plangebied

Effectenanalyse

Op basis van het ontbreken van waarnemingen tijdens het veldbezoek en bestaande bekende verspreidingsgegevens kan het voorkomen van beschermde flora op voorhand worden uitgesloten. Er zijn derhalve ten aanzien van deze soortgroep geen belemmeringen vanuit de Wet natuurbescherming en het uitvoeren van nader onderzoek en het al dan niet aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

De Japanse duizendknoop wordt tot één van de meest invasieve exoten gerekend; is de plant eenmaal gevestigd, dan is hij zeer moeilijk weer te verwijderen. Omdat er een groeiplaats aanwezig is net ten noorden van het huidige OS, binnen het zoekgebied voor het nieuwe OS, wordt aangeraden het nieuwe OS ten zuiden van het huidige OS te realiseren en de huidige groeiplaatsen van de soort te saneren zodat deze zich niet verder verspreid naar de omgeving. Vrijblijvend advies over hoe dit te doen is opgenomen in paragraaf 6.4

Ten aanzien van de in de omgeving van het plangebied aanwezige exemplaren wilde marjolein wordt geadviseerd om deze gedurende de werkzaamheden zo veel mogelijk te sparen. De soort is namelijk zeer waardevol voor de lokale biodiversiteit door het hoge suikergehalte van de nectar waar tal van (wilde) bijen, hommels en dagvlinders van profiteren. De soort is echter vrij algemeen, niet bedreigd en omdat het geen beschermde plant is, is het aanvragen van een ontheffing ook niet noodzakelijk. Wel geldt voor deze soort de algemene Zorgplicht. Omdat de groeiplaats is gelegen langs de toegangsweg richting het plangebied is het afzetten van de groeiplaats met lint, zodat deze niet onverhoopt wordt overreden, afdoende. Eventueel kan de groeiplaats uitgestoken worden en elders worden herplant.

Figuur 4.3 Locaties van de groeiplaatsen van Japanse duizendknoop en wilde marjolein in de omgeving van het plangebied

4.3.2 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens blijkt de aanwezigheid van baardvleermuis/ brandts vleermuis, bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis uit de omgeving van het plangebied. Onder de Wet natuurbescherming zijn alle vleermuissoorten beschermd conform bijlage IV van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb), en dat geldt ook voor hun verblijfplaatsen en het functionele leefgebied.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken, afhankelijk van de soort, gebruik van oude bomen met gaten, spleten of losse schors in bosgebied, of van spouwmuren, dakpannen of zolders in bebouwing als rust- en verblijfplaats. Brandts' vleermuizen, laatvliegers, meervleermuizen en gewone dwergvleermuizen vinden hun onderkomen vaak in spouwmuren, achter gevelbetimmeringen of onder dakpannen van bebouwing.

Sommige soorten, zoals grijze grootoorvleermuizen, hebben daarbij een voorkeur voor grote open ruimten, zoals kerk- of kasteelzolders. Watervleermuizen, ruige dwergvleermuizen en rosse vleermuizen zijn typisch boombewonende vleermuizen.

Enkele soorten, zoals de baardvleermuis, bosvleermuis en gewone grootoorvleermuis, kunnen hun rust- en verblijfplaats in zowel bomen als in bebouwing hebben. Een voorwaarde bij verblijfplaatsen in gebouwen is dat de ruimtes over geschikt microklimaat beschikken (constante temperatuur, tochtvrij, etc.). Binnen het plangebied is een gebouw aanwezig; het huidige onderstation. Deze is ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen door de aanwezige ventilatieroosters welke tocht creëren, het ontbreken van een spouw en het platte dak. Tevens zijn er geen bomen aanwezig in het plangebied die mogelijk geschikte rust- en verblijfplaatsen vormen voor boombewonende soorten. Een functie van het plangebied als verblijfplaats voor vleermuizen is daardoor op voorhand uit te sluiten.

Vliegroutes

Vleermuizen maken daarnaast geregeld gebruik van lijnvormige structuren en elementen in het landschap als vliegroute. Met name voor het verbinden van foerageergebieden met verblijfplaatsen zijn deze elementen (zoals bomenlanen en -rijen, houtwallen en watergangen) van belang voor vleermuizen en kunnen zelfs essentieel zijn voor het passeren van ongeschikt gebied of bij ongunstige weersomstandigheden. Vooral de kleinere soorten zijn vaak afhankelijk zijn van vliegroutes. De grotere soorten, zoals rosse vleermuis en laatvlieger, zijn in staat om open gebieden te doorkruisen op weg naar hun foerageergebied en/of verblijfplaats. De spoorweg waar het OS naast gelegen is, vormt mogelijk dergelijke vliegroute. Ook de watergang aan de andere zijde, kan een vliegroute vormen. Van vliegroutes in de vorm van bomenrijen is geen sprake, omdat deze niet aanwezig zijn.

Foerageergebieden

Het is aannemelijk dat vleermuizen foerageren in en rondom de groenstructuren in (de omgeving van) het plangebied. De grote open akkerlanden zijn weinig aantrekkelijk als foerageergebied voor vleermuizen. Deze behoeven namelijk een bloem- en structuurrijke (en daarmee insectenrijke) vegetatie. De omgeving van het plangebied is marginaal geschikt als foerageergebied van vleermuizen, of beslaat slechts een klein deel van een groter geschikt foerageergebied.

Effectenanalyse

Het huidige OS is niet geschikt als rust- en verblijfplaats voor gebouwbezonende vleermuissoorten doordat deze niet over de juiste elementen beschikt om een geschikt (micro)klimaat te bieden. Er zijn in (de omgeving van) het plangebied ook geen bomen aanwezig welke over voor vleermuizen geschikte holtes beschikken. Van een functie van het plangebied als rust- en verblijfplaats voor vleermuizen is derhalve geen sprake.

Mogelijk fungeren de spoorweg en de naastgelegen watergang als vliegroute. Deze zullen dan echter niet van essentieel belang zijn. Dit betekent dat er in de nabije omgeving en in dezelfde richting andere lijnvormige elementen aanwezig zijn waar vleermuizen ook gebruik van kunnen maken, zonder hiervoor een significant grotere energie-inspanning te hoeven leveren. Er is met het voornemen geen sprake van afbreuk of verstoring van deze mogelijke vliegroutes, doordat de lijnvormige elementen gehandhaafd blijven en de werkzaamheden enkel tijdens de daglichturen worden uitgevoerd. Wanneer dit niet het geval is, zullen in samenspraak met een ter zake deskundige passende maatregelen getroffen worden.

De omgeving van het plangebied bestaat voor het overgrote deel uit intensief agrarisch gebied. Het plangebied zelf bestaat uit bebouwing met hieromheen een kleine ruigtezoom. Dit is weinig aantrekkelijk als foerageergebied voor vleermuizen. Hoewel het aannemelijk dat enkele vleermuizen in het plangebied en boven de watergang zullen foerageren, is er geen sprake van een essentiële functie hiervan. Daarnaast zullen de werkzaamheden in het plangebied geen blijvende, negatieve effecten hebben op dit foerageergebied aangezien de toekomstige situatie overeen zal komen met de huidige. Effecten op foerageergebied van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

4.3.3 Overige zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van bever (Habitatrichtlijn art 3.5, Wnb), boommarter, bunzing, das, eekhoorn, hermelijn, waterspitsmuis en wezel (Andere soorten art. 3.10, Wnb) uit de omgeving van het plangebied. Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van beschermde zoogdieren.

Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water langs beken, rivieren, broekbossen en waterplassen, afgezoomd met bomen, struiken en moerasvegetatie. Dit biotoop is binnen het plangebied niet aanwezig.

Boommarter is bij uitstek een bosbewonende soort die voorkomt in allerlei bostypen van verschillende leeftijden. Zij hebben hun verblijfplaats in allerlei holten, zoals boomholten, konijnen-, vossen- en dassenhopen, maar het verblijf waar de jongen opgroeien, is bijna altijd een boomholte. In de bomen rondom het plangebied zijn geen holtes aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor de boommarter.

De (kleine) marterachtigen steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn hebben relatief overeenkomstige habitatsvoorkeuren en worden daarom tegelijk beschreven. Over het algemeen is dit kleinschalig landschap met heggen, houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie welke voorzien in dekking en geleiding om zich te verplaatsen en tevens fungeren als jachtbiotoop. Door bunzing, wezel en hermelijn worden voornamelijk bestaande hopen, zoals mol-, muizen- en konijnenhopen, gebruikt als verblijfplaats, maar ook takken- en steenhopen, duikers en (oude) rommelschuurtjes kunnen hiervoor gebruikt worden. De steenmarter heeft een duidelijke voorkeur voor bestaande bebouwing, zoals rommelschuurtjes en onder daken. In ieder geval is de aanwezigheid van dekking en, voor bunzing, de aanwezigheid van water in het leefgebied een vereiste. Het huidige OS is niet toegankelijk voor bijvoorbeeld steenmarter, waardoor een functie als verblijfplaats van het gebouw op voorhand kan worden uitgesloten. Wel is het aannemelijk dat kleine marterachtigen met verblijfplaatsen in de omgeving zich sporadisch in het plangebied begeven, doordat deze gelegen is langs een watergang welke kan worden gebruikt als geleiding door het landschap en eveneens kan dienen als jachtbiotoop.

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen, zijn geschikte habitats. In ieder geval dient het leefgebied te voorzien in voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze een burcht kunnen graven. Het plangebied en de direct omgeving hiervan voldoen niet aan de eisen die de das stelt aan zijn leefgebied en is eveneens ongeschikt om burchten in de graven. Een functie van het plangebied als leefgebied voor das kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Eekhoorns komen voor in loof-, naald- of gemengd bos, maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in (bossig) bebouwd gebied. Hun voorkeur gaat hierbij uit naar ouder bos vanwege het voedselaanbod en nestgelegenheid. Ook dit biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied.

Waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snelstromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Er zijn geen watergangen in het plangebied aanwezig die voldoen aan deze biotoopeisen. De meeste waarnemingen van de soort zijn afkomstig uit de Loosdrechtse- en Tienhovense plassen. Enkele waarnemingen zijn echter afkomstig uit de Aa ten zuiden van het plangebied. De sloot die naast het plangebied gelegen is, staat hiermee in verbinding. Hoewel de sloot zelf marginaal geschikt is als leefgebied voor de soort, is het (incidenteel) voorkomen van de soort niet geheel uit te sluiten.

Effectenanalyse

Het plangebied zelf beschikt niet over de juiste elementen om te fungeren als verblijfplaats of als (essentieel) leefgebied voor beschermde zoogdieren. Mogelijk is slechts sprake van tijdelijke verstoring hiervan ten tijde van de uitvoering van de werkzaamheden. Dit is in het geval van kleine marterachtigen, welke beschermd zijn conform artikel 3.10 van de Wnb, niet ontheffingsplichtig.

De sloot langs het plangebied dient deels gedempt te worden. Er is hierdoor mogelijk sprake van aantasting van het leefgebied van waterspitsmuis. Leefgebied van soorten beschermd onder artikel 3.10 Wnb is echter enkel beschermd, wanneer deze van essentieel belang is voor het voortbestaan van vaste verblijfplaatsen van de betreffende soort. De sloot in het plangebied is slechts marginaal geschikt als zodanig, en er wordt slechts een deel van de sloot gedempt. Daarbij is er in de omgeving van het plangebied meer dan voldoende alternatief (en ook hoogwaardiger) leefgebied. Er kan daarom gesteld worden dat er geen sprake is van het aantasten van essentieel leefgebied voor de soort, en dat met het deels dempen van de sloot het ecologisch functioneren van verblijfplaatsen in de omgeving niet in het geding komt.

De waterspitsmuis heeft daarbij geen vaste rust- en verblijfplaats omdat deze een nomadisch bestaan kan hebben of door heel zijn territorium gebruik kan maken hopen van andere muizen, bruine ratten en mollen. Ook zijn zij in staat zelf een nestje te maken. Van aantasting van een vaste rust- of verblijfplaats is derhalve geen sprake. Desondanks dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden waardoor het onverhoopt toebrengen van schade aan mogelijk aanwezige individuen wordt voorkomen. Mogelijke maatregelen zijn:

1. De oevers van de watergang voorafgaand aan het voorplantingsseizoen, zijnde de periode april tot september, ongeschikt maken voor waterspitsmuis door deze te maaien. De soort prefereert namelijk ruige, dichtbegroeide oevers. Het is niet aannemelijk dat waterspitsmuizen hierna zich hierna in een mogelijk aanwezig hol zullen verblijven. En/of;
2. Werkzaamheden aan de watergang uit te voeren buiten de voorplantingsperiode van de soort, zijnde de periode april tot september.

Onderzoek naar voor waterspitsmuis of het volgen van andere procedures is, met inachtneming van het bovenstaande, niet noodzakelijk. De hierboven genoemde maatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Een (essentiële) functie van het plangebied als leefgebied voor andere beschermde, niet-vrijgestelde zoogdieren is op voorhand uit te sluiten. Het verrichten van nader onderzoek danwel het aanvragen van een ontheffing is eveneens niet noodzakelijk.

Het is verder mogelijk dat algemeen voorkomende, vrijgestelde zoogdieren zoals veldmuis, bosmuis, vos, en konijn voorkomen in het plangebied. Deze zijn echter vrijgesteld van ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen. Het aanvragen van een ontheffing ten aanzien van deze soorten is daarom niet noodzakelijk. Wel dient tijdens de uitvoering rekening te worden gehouden met de algemeen geldende Zorgplicht (art. 1.11, Wnb). Dit kan onder andere door conform punt 3 te werken van de hierboven voorgestelde maatregelen.

4.3.4 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens zijn diverse waarnemingen bekend van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats (categorie 1 t/m 4). In de omgeving zijn boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, raaf, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, torenvalk en wespandief waargenomen.

Het plangebied is beoordeeld op typische elementen en biotoop die kunnen duiden op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nest- en rustplaatsen. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep.

In de nabijheid van het plangebied zijn bossen, plassen, rivieren en weide- en akkerlanden met verspreid houtopstanden aanwezig. Deze kunnen voor de eerdergenoemde soorten fungeren als broed- of jachtbiotoop, waardoor zij zich incidenteel in het plangebied kunnen begeven. Echter beschikt het plangebied zelf, gezien de inrichting, niet over de geschikte biotopen om te fungeren als leefgebied voor bovengenoemde soorten.

Wel is bebouwing aanwezig in de vorm van het huidige OS; deze is echter ongeschikt voor de gebouwbewonende huismus en/of gierzwaluw omdat deze niet geschikt voor gaten of kieren die naar achterliggende ruimtes leiden. Derhalve is een functie van het plangebied als (essentieel) leefgebied op voorhand uitgesloten.

Effectenanalyse

Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen. Een functie van het plangebied als (essentieel) leefgebied is op voorhand uitgesloten op basis van het ontbreken van voldoende en robuust (broed)biotoop voor soorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is. Nader onderzoek naar deze soortgroep is niet noodzakelijk.

Men dient tijdens het broedseizoen rekening te houden met de aanwezigheid van algemeen voorkomende broedvogels. Langs de toegangsweg is een struweel aanwezig waarin algemene broedvogels tot broeden kunnen komen. Ook kunnen in de rietkraag langs de sloot aan de westzijde van het plangebied, rietbroeders gaan broeden tijdens het broedseizoen. Alle broedgevallen zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Gedurende deze periode mogen broedende vogels niet opzettelijk worden verstoord. Werkzaamheden op deze locatie dienen bij voorkeur buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Mocht de planning dit niet toestaan, is een broedvogelcheck voorafgaand aan de werkzaamheden en vrijgave door een ter zake deskundige noodzakelijk.

4.3.5 Amfibieën

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Er zijn waarnemingen bekend van amfibieën die beschermd zijn conform de Wet natuurbescherming in de omgeving van de voorgenomen ontwikkeling. Het betreft rugstreeppad (habitatrichtlijn 3.5, Wnb) en bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker (andere soorten art 3.10, Wnb).

De rugstreeppad is een pionierssoort die makkelijk vergraafbare terreinen prefereert als landbiotoop. Dit zijn meestal kale, zanderige bodems. De soort is hierdoor voornamelijk te vinden in duin- en heideterreinen. Dergelijke ondergrond is ook te vinden in net afgegraven en/of opgespoten locaties, zoals (braakliggende) bouwterreinen. De soort is een slechte zwemmer en zoekt een plek op in het water waar deze op de bodem kan zitten, terwijl zijn kwaakblaas nog boven het water uit komt.

De soort geeft daarom de voorkeur aan zeer ondiepe, zon beschenen oeverzones en uitlopers van grotere vennen als voortplantingswater. Ook ondergelopen weilanden en akkers in de directe omgeving van heidegebieden worden als voortplantingswater gebruikt.

De waarnemingen van rugstreeppad zijn dan ook afkomstig buiten het plangebied, ten westen hiervan. In het plangebied zelf ontbreekt voor rugstreeppad zowel geschikt landbiotoop als geschikt voortplantingswater. Een functie als essentieel leefgebied voor rugstreeppad kan op voorhand worden uitgesloten. Echter, tijdens het bouwrijp maken van terrein voor het nieuwe OS, kan voor rugstreeppad geschikt landbiotoop ontstaan, waarbij de wateren in de polders ten westen als voortplantingswater kunnen gebruiken.

Het plangebied is door de huidige inrichting als gebouw gelegen naast een spoorlijn, ongeschikt als landbiotoop voor overige beschermde amfibieën. De aanwezigheid van diverse beschermde, maar vrijgestelde, algemene amfibieënsoorten in het plangebied is echter zeer aannemelijk door de ligging naast een voor deze soorten geschikte sloot. Dit zijn namelijk doorgaans minder kritische soorten die voor kunnen komen in wateren en gebieden die voor kritischere soorten ongeschikt zijn. Dit zijn met name bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Effectenanalyse

Een functie van het plangebied als leefgebied voor beschermde amfibieën kan op basis van het ontbreken van voor deze soortgroep geschikt voortplantings- en landbiotoop op voorhand worden uitgesloten. Echter zijn in de zeer nabije omgeving van het plangebied waarnemingen van rugstreeppadden bekend. Met de bouw van het nieuwe OS, kan voor deze soort geschikt landbiotoop ontstaan. Wanneer deze soort het plangebied koloniseert ten tijden van de werkzaamheden, kunnen deze geen doorgang meer vinden en is een ontheffing noodzakelijk. Daarom wordt sterk geadviseerd om óf alle werkzaamheden uit te voeren wanneer de soort in winterrust verkeerd (dus tussen november tot en met maart) of om het gehele werkterrein tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden af te schermen met een amfibieën scherm zodat de rugstreeppadden geweerd worden uit het plangebied.

Algemeen voorkomende beschermde amfibieën kunnen potentieel leefgebied hebben in alle in de omgeving van het plangebied aanwezige watergangen. Deze zijn echter vrijgesteld van ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen (Regeling Wnb, art 3.31, onderdeel d). Het aanvragen van een ontheffing is daarom niet noodzakelijk. Wel dient bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening te worden gehouden met de algemeen geldende Zorgplicht (art. 1.11, Wnb).

4.3.6 Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bekende gegevens blijkt het voorkomen van ringslang (Andere soorten art 3.10, Wnb) uit de omgeving van het plangebied.

De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats en komt voor in moerassen, natte graslanden, laagveengebieden en broekbossen, zowel langs stilstaand als langzaam stromende wateren. Grote oppervlaktes van laag gelegen, nat gebied worden gemeden, omdat de soort daar vaak niet alle stadia van zijn levenscyclus kan doorlopen. Dit biotoop is aanwezig in de nabijgelegen Loosdrechtse plassen, welke onderdeel vormen van het N2000-gebied 'Oostelijke vechtplassen'.

De directe omgeving van het plangebied is relatief waterrijk, zo ligt aan de overzijde van het Amsterdam-Rijnkanaal een waterbergings-/moerasgebied dat mogelijk ook geschikt biotoop vormt voor de soort, en liggen de Nieuwe Wetering ten zuiden en de Angstel ten westen van het plangebied. Al deze wateren staan in meer of mindere mate in verbinding met de Loosdrechtse Plassen via de Vecht. Doordat er marginaal geschikt biotoop aanwezig is in de directe omgeving van het plangebied, is het voorkomen van ringslang in het plangebied niet direct op voorhand uit te sluiten. Het plangebied is echter niet voldoende groot en robuust om een populatie ringslangen te kunnen handhaven; mogelijk aanwezige exemplaren in het plangebied zullen naar alle waarschijnlijkheid enkel zwervende dieren betreffen. Omdat het leefgebied geen deel uit maakt van essentieel leefgebied zullen geen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden.

Reptielen kunnen voorkomen in structuurrijke weg- en spoorbermen of in ruigtes. Hier worden zij vaak gevonden waar zij zich in de zon opwarmen op de rails, bielzen of ballaststenen. Voor kwalitatief hoogwaardig leefgebied is echter de aanwezigheid van zowel geschikt zomer- als winterhabitat, op overbrugbare afstanden van elkaar, noodzakelijk. In de omgeving van plangebied vormen enkel de ballaststenen en het schouwpad het rotsachtig biotoop dat deels geschikt habitat vormt voor reptielen. Het plangebied is echter ongeschikt, door de inrichting als gebouw. Het ontbreekt aan een rijke kruiden- en strooisellaag en structuur in de bodem.

Ook door de geïsoleerde ligging van het plangebied binnen intensief agrarisch gebied en het ontbreken van bestaande waarnemingen, is de aanwezigheid van beschermde reptielen op voorhand uitgesloten.

Effectenanalyse

Een functie van het plangebied als (essentieel) leefgebied voor ringslang en overige reptielen kan op voorhand worden uitgesloten. Dit, op basis van de bestaande verspreidingsgegevens en het ontbreken van geschikt biotoop in het plangebied. Nader onderzoek naar reptielen is niet noodzakelijk.

4.3.7 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bekende gegevens blijkt het voorkomen van kwabaal (Andere soorten art 3.10, Wnb) uit de omgeving van het plangebied.

De voorgenomen ontwikkeling van het plangebied heeft geen externe werking op naastgelegen wateren, zoals de sloot. De sloot vormt tevens geen geschikt habitat voor kwabaal, welke voorkomt in (diepe) meren en om die reden uit de omgeving enkel bekend is uit de Loosdrechtse plassen. Derhalve hebben de voorgenomen werkzaamheden geen ecologische relatie met de het voorkomen van beschermde vissen. Bovendien vormt de nabijgelegen brede, voedselrijke sloot geen geschikt biotoop voor overige beschermde vissen gelet op de specifieke biotoopeisen die deze stellen aan hun leefomgeving.

Effectenanalyse

Negatieve effecten op beschermde vissen zijn op voorhand uitgesloten gelet op het ontbreken van geschikt biotoop binnen de invloedsfeer van de voorgenomen ontwikkeling. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

4.3.8 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Uit bestaande gegevens blijkt het voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel, gestreepte waterroofkever, sierlijke witsnuitlibel (Habitatrichtlijn art 3.5, Wnb), grote weerschijnvlinder en veldparelmoervlinder (Andere soorten art 3.10, Wnb) uit de omgeving van het plangebied.

De waarnemingen van de hierboven genoemde soorten zijn afkomstig uit de waterrijke veengebieden de Loosdrechtse plassen ten oosten van het plangebied. De hierboven genoemde soorten zijn gebonden de hierin aanwezige biotopen, zoals ruigten en zomen, moerassen en overgangs- en trilvenen. Desbetreffend biotoop is binnen het plangebied en in de directe omgeving hiervan niet aanwezig.

Beschermde soorten ongewervelden zijn doorgaans (zeer) zeldzame soorten met zeer specifieke habitateisen en een gering verspreidingsgebied. Gelet op de inrichting van het plangebied als gebouw ten midden van intensief agrarisch gebied kan het voorkomen van beschermde ongewervelden op voorhand worden uitgesloten.

Effectenanalyse

Het voorkomen van beschermde ongewervelden is uitgesloten doordat er geen waarnemingen bekend zijn uit het plangebied. De bekende waarnemingen zijn specifiek gerelateerd aan veengebieden die sterk gescheiden zijn van het plangebied door intensief landbouwgebied, waardoor een ecologische relatie tussen beiden ontbreekt. Nader onderzoek naar beschermde ongewervelden is niet noodzakelijk.

5 Provinciaal natuurbeleid

5.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit:

- Provinciaal beleid
 - o Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - Natuurnetwerk Utrecht;
 - o Overige natuurgebieden, zoals ganzenrustgebied of belangrijk weidevogelgebied.

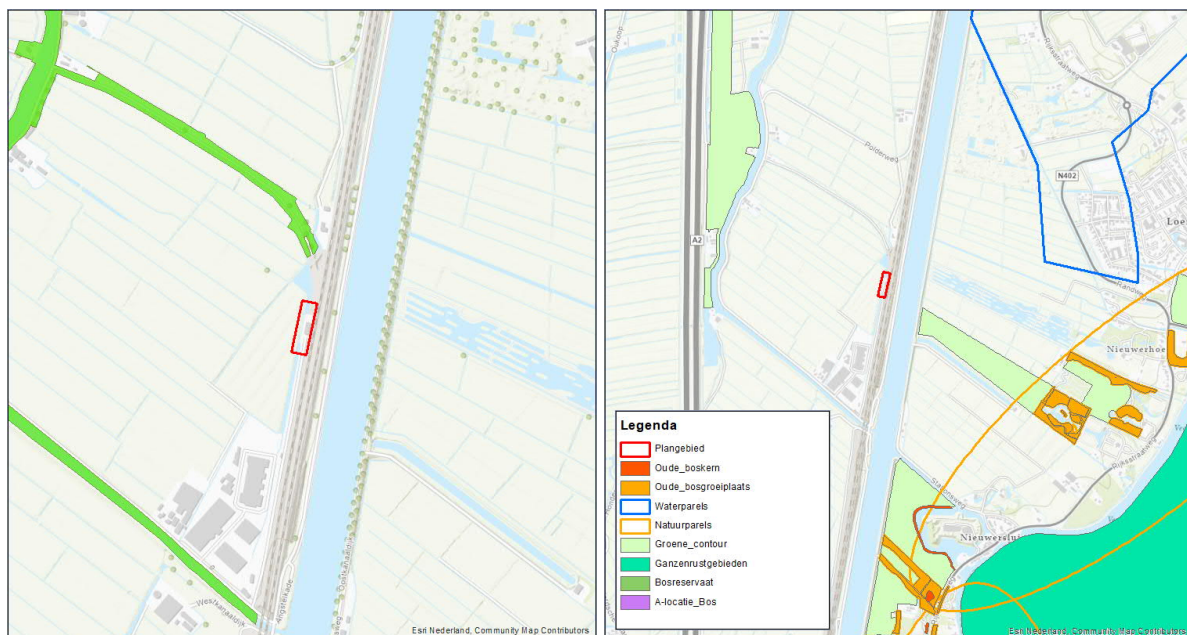
Het Natuurnetwerk Nederland is op provinciaal niveau uitgewerkt tot het provinciale natuurnetwerk met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheergebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN, alsmede de bescherming van gebieden buiten het NNN (zoals de Groene contour en weidevogelkerngebieden) zijn voor provincie Utrecht is vastgelegd in de interim Omgevingsverordening van 10 maart 2021.

Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade kan worden aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om plannen in het NNN te realiseren.

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In provincie Utrecht is geen externe werking van het NNN van toepassing. Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen, indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

5.2 Inventarisatie

In de omgeving van het plangebied zijn gebieden aanwezig welke zijn aangewezen tot het NNN. Het plangebied zelf maakt hier geen onderdeel van uit. Ook is het plangebied niet gelegen in ganzenoerageergebied of weidevogelleefgebied. De ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden is weergegeven in Figuur 5.1.

Figuur 5.1 Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van het NNN (groen gearceerd, links) en overige provinciaal beschermde (natuur)gebieden (rechts)

5.3 Analyse van de mogelijke effecten

Het plangebied maakt geen deel uit van het NNN. Er is hierdoor geen sprake van ruimtebeslag op, of versnippering van, het NNN. In provincie Utrecht hoeven effecten op het NNN door externe werking niet getoetst te worden, waardoor negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de betreffende gebieden eveneens niet aan de orde zijn.

5.4 Conclusie

Er is geen sprake van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden als gevolg van versnippering van, of ruimtebeslag op, het NNN. Er zijn derhalve geen belemmeringen vanuit provinciaal beleid en er is geen noodzaak tot een beschouwing in het kader van het provinciaal natuurbeleid.

6 Conclusies

6.1 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

Gelet op de relatief grote afstand tot nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn directe effecten, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, op voorhand uitgesloten. Hierdoor is er geen noodzaak tot een nadere beschouwing op deze effectindicatoren.

Mogelijk treden effecten op als gevolg van een toename in stikstofdepositie. Gezien de relatief korte afstand tussen stikstofgevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden en het projectgebied is er mogelijk sprake van een toename in stikstofdepositie met effecten in de vorm van verzuring en vermisting als gevolg. Daar negatieve gevolgen niet op voorhand zijn uitgesloten dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om de eventuele toename in stikstofdepositie inzichtelijk te maken.

6.2 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

Vanuit het onderdeel soortbescherming zijn er geen belemmeringen voor de voorgenomen werkzaamheden. Er zijn geen soorten aanwezig of te verwachten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen maatregelen, die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming en die mogelijk negatief beïnvloed worden. Met de werkzaamheden dient echter wel rekening gehouden te worden met de volgende aandachtspunten:

- De watergang in het plangebied maakt geen onderdeel uit van het essentieel leefgebied van waterspitsmuis. Met het voornemen om deze deels te dempen, komt het ecologisch functioneren van verblijfplaatsen in de omgeving niet in het geding. Van aantasting van vaste rust- of verblijfplaatsen van de soort is eveneens geen sprake. Het incidenteel voorkomen van de soort in het plangebied kan echter niet uitgesloten worden. Derhalve dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden waardoor het onverhoopt toebrengen van schade aan mogelijk aanwezige individuen wordt voorkomen. Mogelijke maatregelen zijn:
 1. De oevers van de watergang voorafgaand aan het voorplantingsseizoen, zijnde de periode april tot september, ongeschikt maken voor waterspitsmuis door deze te maaien. De soort preferiert namelijk ruige, dichtbegroeide oevers. Het is niet aannemelijk dat waterspitsmuizen hierna zich hierna in een mogelijk aanwezig hol zullen verblijven. En/of;
 2. Werkzaamheden aan de watergang uit te voeren buiten de voorplantingsperiode van de soort, zijnde de periode april tot september.
- Tijdens de uitvoeringsfase dient men rekening te houden met de aanwezigheid van broedvogels. Alle broedgevallen zijn gedurende het broedseizoen beschermd. Werkzaamheden met mogelijk versturende effecten op broedgevallen mogen enkel aanvangen buiten het broedseizoen of na vrijgave door een ter zake deskundige. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot augustus. Echter, afhankelijk van de soort en lokale meteorologische omstandigheden, kan deze periode eerder of later beginnen en eindigen. Van belang is dat broedende vogels niet zodanig opzettelijk verstoord worden dat de gunstige staat van instandhouding van de soort in het geding komt. Als niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, dienen in samenspraak met een ter zake kundig ecooloog (mitigerende) maatregelen getroffen te worden om broedgevallen te voorkomen.
- Naast bepalingen voor de bovengenoemde soorten, geldt krachtens artikel 1.11 (lid 1 & 2) van de Wet natuurbescherming, de algemene Zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder medeverantwoordelijk gesteld voor de zorg en bescherming van flora en fauna en dient men geen handelingen uit te voeren die opzettelijk soorten kunnen aantasten.

6.3 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen deel uit van het NNN of andere, provinciaal aangewezen natuurgebieden, waardoor ruimtebeslag op voorhand is uitgesloten. Toetsing van de effecten door externe werking is in Utrecht niet noodzakelijk. Derhalve is er geen noodzaak voor een beschouwing in het kader van, of belemmeringen vanuit, provinciaal natuurbeleid.

6.4 Aanpak Japanse Duizendknoop

Door de sterke groeikracht van de Japanse duizendknoop worden inheemse plantensoorten verdrongen en door de sterke wortelstokken en stengels is hij in staat om schade te veroorzaken aan gebouwen, leidingen en wegen. Zelfs funderingen en constructies kunnen worden aangetast doordat de wortels kleine kieren binnen groeien en ze zo kunnen breken. Het is derhalve van uiterst belang dat bij eventueel grondverzet ten behoeve van de realisatie van het nieuwe OS de groeiplaatsen van de Japanse duizendknoop zorgvuldig gesaneerd worden.

Omdat Japanse duizendknoop zich vegetatief vermeerderd, zorgt maaien of klepelen van de soort juist voor verdere verspreiding omdat kleine stengel- of wortelrestanten van de plant kunnen uitgroeien tot een nieuwe plant/populatie. Bij werkzaamheden dient goed opgelet te worden dat er geen wortel- of stengelfragmenten worden verspreid. Tevens kan het onzorgvuldig transporteren van besmette grond leiden tot verdere verspreiding van de soort.

Er zijn diverse methoden om Japanse duizendknoop te bestrijden welke staan beschreven in verschillende soortmanagementplannen voor verschillende werkvelden, o.a. voor ProRail. Ook is een landelijk protocol beschikbaar via 'www.bestrijdingduizendknoop.nl'. Meestal zijn de afzonderlijke maatregelen niet volledig effectief, maar kunnen vaak wel verdere uitbreiding beperken. Combinaties ervan kunnen wel zorgen voor het verdwijnen van duizendknopen:

- afdekken; afdek materiaal met daarop een grondkolom van 40 cm (zonder wortelstokken van duizendknoop). Het afdek materiaal minimaal 4 m vanaf de rand van de groeiplaats laten aanvangen;
- heet waterbehandeling; de plant wordt behandeld met een stoomvernevelaar bovengronds en een injectiestang die tot een meter diep tussen de wortels wordt gestoken. Op deze manier wordt de plant plaatselijk gekookt;
- afgraven en zeven; plaatselijk worden groeiplaatsen afgegraven en wordt het plantmateriaal uit de afgegraven grond gezeefd;
- chemisch; injecteren, bespuiten of bestrijken van Japanse duizendknoop met chemische bestrijdingsmiddelen.
- begrazing; door grazers zoals schapen.

Aanpak en bestrijding van Japanse duizendknoop vergt maatwerk.